

Анна Чижута

(13р., ЗОШ I-III ст. №23, м. Луцьк, Волинська обл.)

Випускний бал... Святковий день, який я так довго чекала! Щороку, дивлячись на випускників, я мріяла про нього, уявляла: «Я – у розкішному платті із стрічкою «ВИПУСКНИЦЯ» піднімаюсь на сцену, щоб отримати золоту медаль. Або... танцюю свій перший вальс з однокласником... Ні! Краще з татом чи братом, а щаслива матуся фотографує мій кожен рух, плаче від радості...».

І ось ця мить настала! Я у прекрасній сукні... Але щось не так на цьому святі, не так, як мріялось! Може, через те, що я не взяла з собою свій оберег – ведмедика Матвія? Мабуть, немає таких оберегів у матерів випускників, які вже п'ятий рік хусток чорних не знімають, в яких очі від сліз не просихають. Бояться порадіти за дітей, посміхнутись тому, що обіцяли собі жити в скорботі за синами, чоловіками, братами... Але чому, адже сьогодні свято, чи не так?

Пригадую події п'ятирічної давності...

На вулиці спека. Трава, квіти й дерева розпустилися і привабливо пахнули, хруші та бджоли гуділи над бузковим кущем, який вже сто років ріс біля вікна. Ой, я забула, два дні тому близькавка влучила у бузок, розбила мое вікно, ще кілька цеглин вибила. Тато сказав, що це було саме так, та я зрозуміла, що це снаряд, а не близькавка... Не було там ні хрушів, ні метеликів, і пахло там тільки горілим. А я сиділа в підвальні з чужими дітьми й бабусями, які постійно говорили нам: «Зараз твоя мама повернеться чи, може, у неї телефон розрядився, тому й не дзвонить», «Тато пішов на роботу, а прийдуть вони сюди разом». Але я, дванадцятирічна дівчинка, не могла зрозуміти: як батьки мали дізнатися, що я саме в цьому підвальні сиділа, а не в іншому місці?

Мої думки переривали нові залпи градів, знову – мінометний дощ. На мить все стихло, діти позасинали, а мені не давали спокою запитання: «Де зараз мої батьки? Коли заберуть мене звідси?».

Паніка наростала, страх посилювався, в животі бурчало, а тіло тремтіло від холоду і сирості. Дорослі виходили на вулицю в частиші, грілись травневим теплом, та дітей не відпускали.

Страх, переживання переповнювали душу. Крик і біль був у серці. В якусь мить промайнула думка і в'їлась надовго: «А якщо мама мене ніколи не знайде, а якщо підвал завалить від вибуху, і ми загинемо, а якщо батьки не повернуться, а старший брат не одужає? Що тоді робити, як жити?...».

Якщо б не було поруч бабусі Жені, мудрої, доброї і такої турботливої, то, напевно, я з'їхала б з глузду... Саме вона розповідала мені про своїх онуків, які живуть в Криму, про сусідку, яка втекла в Росію і про мрію – померти на Батьківщині, на землі, де народилась, де бігала по стежках Лесиного краю, купалась в озерах, ospіваних улюбленаю поетесою, яку так часто цитувала.

Після її розповідей ставало легше, адже були місця, де можна було жити мирно, ніхто нікого не вбивав, де можна було бігати по зеленій траві, просто жити і радіти!

Старенькі дідусі ходили у розвідку, приносили нам воду і деякі харчі, розповідали: «Школи, магазини закрили, будинок на розі – захопили...».

– А мою маму ви не бачили? Вона повинна мене шукати, а тата, він такий чорнявий, з вусами, мене не кликає? Ви не бачили? Моїх батьків, таких добрих і гарних? Вони ж насварять мене, що я не вдома. Скажіть, не бачили?

І сльози заглушали мій голос, здавалось, що кричу, що кличу, але ніхто не відгукувався...

Отямилась я у бабусі Жені на руках. Вона похитувала мене, немов маленьку дитинку, співала якусь незрозумілу пісню «Дай йому волю, дай йому долю...». Ну що це за пісні такі сумні?

– Що далі? – запитала я у неї.

– Молитись треба, багато і широко. Вірити, тоді все буде добре, от побачиш, дитинко.

Але ж як? Я, така втомлена, голодна, замерзла, так переживаю за своїх рідних. Просто молитись? Ні, це бабуся щось не те каже, треба йти, треба вставати і йти туди, де вони.

Бабуся закуталась в хустину і пошепки щось бурмотіла: «Прости нам провини наші...». Ні, я більше так не можу, не можу просто сидіти, треба йти, я ж не маленька дитинка, мені вже 12 років, а це – сьомий клас!

Коли я ступила перший крок на вулиці після триденного перебування в підвалі, розгубилась, не могла зrozуміти, де я. Пригадую... Як гуляла після останнього дзвоника з однокласниками. Гамірна прогулянка... Свист ракет, стрільба...

Лише після землетрусу і сильного вибуху ми зрозуміли... Війна почалась і в нашему містечку. Жаль було садочка, адже ми теж його відвідували малими, але зраділи, що діти не загинули, бо ж була субота. Ще не зовсім розуміючи, що діється, ми йшли в бік садка, подивитись на яму, яка утворилася на місці вибуху. Та тут нас схопили якісь чоловіки у військовій формі і відвели в підвал, де всі ховались від граду. Саме так я опинилася в цьому містці, де провела три дні без батьків, світла і теплої їжі, та терпець мені урвався...

Стоячи на вулиці, я шукала очима дитячу гірку, яка б мала стояти поруч. Дерево, яке ми облазили вже не один раз, лежало нерухомо, похитуючи від вітру вже зів'яле листя. Всюди лежало каміння, бите скло, я не знала, куди ступити ногою. Покрутівши головою, я роздивлялась усі можливі ходи і стежинки, якими можна було пройти на свою вулицю. Перестрибуочи, пригинаючись від кожного шарудіння, я вирушила до свого будинку, очікуючи на довгожданну зустріч з батьками. Про те, що у моїй кімнаті не було вікна, я вже знала, але що... наш будинок повністю зруйновано! Не могла повірити...

Розвиднілось, я могла побачити руїни, які залишились від будинку: «Ось знайомі штори, тут диван, стіл... Ой, людоњки, це ж мое улюблене ведмежатко, подарунок від брата за успіхи у навчанні... А де ж мама, тато? Де вони всі, де їх шукати?». Я намагалась взяти себе в руки, не панікувати, в жодному разі не плакати, а шукати далі. Там, де я знайшла ведмедика, можна було дещо знайти, але щось не пускало, якась дивна сила тягнула мене назад, а ведмедик дивився мені в очі і ніби просив: «Не йди туди! Не йди!». Невідомо звідки пролунав крик солдата:

«Стій, не ворушись!». Обережно пробравшись крізь завали, він схопив мене, немов іграшку, кинув на плече і по-ніс у протилежний бік.

– Залиште мене! – кричала я солдату, – Це мій будинок, я тут живу, я хочу знайти своїх батьків!!! Відпустіть негайно!

Солдат не зважав на крик, прохання, ніс мене швидко до будинку, з підвалу якого я втекла, опустив на землю і сказав: «Твій будинок підірвали бойовики, є багато загиблих, поранених, які лежать у лікарні. Волонтери складають списки людей, хто і кого шукав. Тому треба посидіти, доки вони не заберуть вас усіх у безпечне місце. Тебе обов'язково знайдуть рідні, якщо ти будеш сидіти на одному місці, а не ходити по вулицях, де на кожному кроці лежать міни, сиди тут і чекай. З таким ведмежатком, як у тебе – не повинно бути страшно! Подивись, які у нього сміливі очі...». Неймовірно, але мені здалось, що ведмежа йому підморгнуло... «Ні, я не витримаю цього!».

Із соромом і страхом в очах я підійшла до улюбленої бабусі Жені. Вона не сварила, не запитувала, де я була. Нічого такого! Вона просто обіймала мене і похитувала, як маленьку крихітку. Стало так тепло, так затишно... Здалось, ріднішої і близької людини немає в цілому світі. Я давала волю своїм емоціям, не стримувала своїх сліз, розказувала, що бачила у розбитому будинку:

– Я не знайшла своїх батьків. Лише руїни, а серед них мій ведмедик. Він ніби чекав на мене...

Ковтаючи слізами і біль від побаченого, я не могла заспокоїтись. Бабуся похитувала мене і бурмотіла під ніс: «Спаси, Господи, помилуй нас...». А я благала, щоб вона не зупинялась. Так приємно було слухати цю молитву.

– Я ж бачила, як ти вночі пішла, та стримати тебе було неможливо, молилася за тебе безперервно, дівчинко моя. Просила Бога вберегти і повернути живою і здорововою, адже навколо справжня війна...

Бабуся розповідала мені, як солдат приніс мене на руках, забравши з руїн – він спас мені життя...

– Нехай Бог береже тебе, дитино, завжди і всюди. Лише з вірою і надією на краще можна щось змінити і пережити страшні часи. Тому повторюй за мною молитви і вір, якщо ти знайшла це улюблене ведмежатко цілим і неушкодженим, то воно буде твоїм оберегом, допоможе тобі зустрітися з батьками.

Наступні два дні ми чекали волонтерів. Той солдат, що врятував мене, ще раз приходив у підвал, приносив воду, приводив нових людей. Я дізналася, що звали його Матвій, через те я й назвала так свого улюблена. Він став моїм вірним другом, який разом зі мною читав молитви бабусі Жені.

Тепер я була не одна, нас – троє: я, ведмежатко Матвій і бабуся Женя, а ще наші молитви. Мій пухнастий друг виявився справжнім героєм, який вночі нас із бабусею оберігав і зігрівав теплою шерстю, а вдень підбадьорював сміливим поглядом і широкою усмішкою. Він був наче живим і спражнім, казковим і чарівним водночас. Справді, чудо-оберіг!

І було майже не страшно чути обстріли бойовиків. Лише спогади про батьків і брата навіювали страх і перевживання. Я міцніше притискала до себе свій м'який оберіг, а молитви читала все частіше і голосніше...

Коли нарешті нас забрали волонтери і відвезли у лікарню, я дізналася, що мої тато і мама живі, у лікарні брату ампутували ногу через серйозне поранення. І ось, коли нарешті все з'ясувалось з батьками, я заспокоїлась. На-

стала мить прощання із бабусею. Ми довго говорили і плакали, ніяк не могли розійтись, тоді бабуся промовила:

– Давай ти заплюшиш очі, промовиш молитву, попросиш у Бога кращої долі для українського народу, от тоді я поїду на свою маленьку Батьківщину. Мій будинок під Донецьком згорів, а на Волині залишилась батьківська хата. І хочу попросити, щоб ти пообіцяла мені, що ніколи не забудеш того страху і відчаю, який пережила, ті молитви, які ми промовляли. Бо хто пізнав війну, той зробить все для миру, а поки ти іще мала, то хоч молись, дитино! Цінуй батьків, шануй Україну, тоді й прийде добро на нашу Батьківщину.

З ведмедиком в руках і зі слезами на очах я почимчикувала у госпіталь, де лікувались мої батьки. Ще ніколи в житті я не була такою щасливою. І нехай вони поранені, в бинтах, але вони – живі! Вони – мої найрідніші люди! Я так хотіла, щоб неоголошена війна якомога швидше стала страшним спогадом, а не реальністю, щоб всі люди насолоджувались життям, а не помирали в муках...

Випускний бал...

Мої батьки стоять поряд. Тато ховає непрошену слізу за окуляри, мама метушиться, поправляючи то зачіску, то шовкове плаття. Навіть не віриться, що колись ми пережили страшні часи, що ховались, плакали, страждали. Та ми все перебороли, стали добрішими, щирішими. Свої міста відбудували, народ підняли, все змінилось!

Мій брат залишився без ноги, але доля подарувала йому прекрасну дівчину Ангеліну, він називає її ніжно «Ангелочок». Незабаром вони одружаться...

Я ніколи не розлучаюсь зі своїм оберегом – Матвієм, маленьким сірим ведмежатком, який ще досі пахне бабусею Женею. Він тримає її тепло і жагу до життя. Це не просто м'яка іграшка, це символ добра і теплоти, яке я відчула в найважчі часи свого життя.

Я дуже хочу, щоб був мир на Землі! На кожному її сантиметрі, у будь-який час! І щоб над моєю державою завжди світило яскраве мирне сонце! Щоб колоски пшеници, кетяги калини тішили нас, а усмішки дітей і стареньких бабусь свідчили про щасливве життя в Україні.

